

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Νεοελληνική Γλώσσα

Β΄ Γυμνασίου

Τίτλος:

«Η κοινωνία στην τέχνη»

Συγγραφή: ΣΤΕΦΑΝΙΑ ΜΠΟΤΕΛΗ

Εφαρμογή: ΤΡΙΜΗ-ΚΥΡΟΥ ΚΑΤΕΡΙΝΑ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2015

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι .Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνος υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας δευτεροβάθμιας: Δημήτρης Κουτσογιάννης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Η κοινωνία στην τέχνη

Εφαρμογή σεναρίου

Κατερίνα Τρίμη-Κύρου

Δημιουργία σεναρίου

Στεφανία Μποτέλη

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

Τάξη

Β΄ Γυμνασίου

Σχολική μονάδα

Βαρβάκειο Πρότυπο Πειραματικό Γυμνάσιο

Χρονολογία

Από 3/11/2013 έως 21/11/2013

Διδακτική/θεματική ενότητα

8^η ενότητα: «Συζητώντας για σύγχρονα κοινωνικά θέματα »

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

6 διδακτικές ώρες

Χώρος

Α) Φυσικός χώρος: Εργαστήριο φιλολογικών μαθημάτων του σχολείου, όπου υπάρχουν οκτώ σταθμοί εργασίας συνδεδεμένοι με το διαδίκτυο

Β) Εικονικός χώρος: Εκπαιδευτική πλατφόρμα wiki.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Το σενάριο προϋπέθετε την ύπαρξη σταθμών εργασίας συνδεδεμένων με το διαδίκτυο, τουλάχιστον 1 για κάθε τριμελή ή τετραμελή ομάδα. Επίσης στη φάση προβολής της [Γκουέρνικα του Πικάσο σε animation](#) πρέπει να υπάρχει η δυνατότητα προβολής σε μεγάλη οθόνη (προβολέας και ηχεία).

Επειδή η εργασία των ομάδων είναι πολύ συγκεκριμένη και στις δύο φάσεις, το συγκεκριμένο σενάριο ενδείκνυται και για εκπαιδευτικούς και μαθητές/τριες μη εξοικειωμένους/ες με τη χρήση των διαδικτυακών λεξικών ή με την ομαδοσυνεργατική μέθοδο.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Στεφανία Μποτέλη, Η κοινωνία στην τέχνη, Νεοελληνική Γλώσσα Β΄ Γυμνασίου, 2013.

Το σενάριο αντλεί

—

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σε πρώτη φάση το τμήμα χωρισμένο σε ομάδες καθοδηγούμενες από φύλλο εργασίας εργάστηκε για την αποσαφήνιση της έννοιας του «κοινωνικού προβλήματος» και στη συνέχεια ήρθε σε επαφή με έργα που ανήκουν σε διαφορετικά είδη τέχνης και επιδιώκουν να μεταδώσουν ένα μήνυμα σχετικά με κάποιο κοινωνικό πρόβλημα. Το τμήμα συζήτησε σε ολομέλεια για τους τρόπους που αξιοποίησαν οι καλλιτέχνες για να πετύχουν τον στόχο τους. Σε δεύτερη φάση οι μαθητές/τριες ανέλαβαν ως ατομική εργασία στο σπίτι να αναζητήσουν στο διαδίκτυο εικαστικά έργα που είχαν ως πηγή έμπνευσης ένα πρόβλημα της κοινωνίας και να τα αναρτήσουν στο wiki του τμήματος, σε ειδική σελίδα με τίτλο «Ψηφιακή έκθεση του Β...». Σε τρίτη φάση οι

ομάδες επέλεξαν ένα εικαστικό έργο από όσα είχαν αναρτηθεί στο wiki και έγραψαν συνεργατικά μια παράγραφο περιγραφής του επιλεγμένου έργου και μια παράγραφο αφήγησης της ιστορίας που φαντάστηκαν ότι είναι κρυμμένη στο έργο. Τα κείμενα αυτά αναρτήθηκαν στο wiki κάτω από τα έργα στα οποία αναφέρονταν και βελτιώθηκαν από τα μέλη των ομάδων, αφού έλαβαν ανατροφοδότηση από την εκπαιδευτικό.

Το τελευταίο δίωρο αφιερώθηκε σε μια παραλλαγή του ρητορικού αγωνίσματος της λογομαχίας. Μια πενταμελής ομάδα ανέλαβε τον ρόλο της κριτικής επιτροπής και το υπόλοιπο τμήμα χωρίστηκε σε δύο ομάδες, από τις οποίες η μία θα υποστήριζε τη θετική απάντηση και η άλλη την αρνητική απάντηση στο ερώτημα «Μπορεί η τέχνη να αλλάξει τον κόσμο, να λύσει τα προβλήματα που μαστίζουν την κοινωνία;».

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

1. Αξιοποιήθηκε η ομαδοσυνεργατική μέθοδος (Ματσαγούρας 2008) τόσο στη φάση της μελέτης του ορισμού των κοινωνικών προβλημάτων και των παραδειγματικών καλλιτεχνικών έργων όσο και στη φάση παραγωγής λόγου γραπτού και προφορικού.
2. Η δραστηριότητα μελέτης του ορισμού των κοινωνικών προβλημάτων βασίστηκε στη θεωρία της μάθησης ως κοινωνικής πρακτικής και στη λογική της διερευνητικής-ανακαλυπτικής μάθησης. Η εκπαιδευτικός, ως ο έμπειρος ενήλικος, βρισκόταν στη διάθεση των ομάδων για όποια απορία ή δυσκολία που συναντούσαν.
3. Οι ερευνητές υποστηρίζουν ότι το παιχνίδι είναι ελκυστικό χάρη στην εμπειρία που προσφέρει: ανεβάζει την αδρεναλίνη, αποτελεί διανοητική πρόκληση, δίνει μια γεύση περιπέτειας (Lazzaro 2004). Το παιχνίδι μπορεί να είναι αποτελεσματικό εργαλείο μάθησης, κυρίως γιατί μια μαθησιακή

διαδικασία που αποκτά παιγνιώδη χαρακτήρα, είναι ελκυστική και παροτρύνει σε μεγαλύτερη εμπλοκή τους/τις μαθητές/τριες (Yien κ.ά. 2011, Gonzalez κ.ά. 2011, Borgys & Laskowski 2013). Κατά τη διάρκεια της λογομαχίας το δέλεαρ του παιχνιδιού και η επιδίωξη της νίκης κινητοποιεί τις ομάδες να εργαστούν με ένταση και συγκέντρωση για την προετοιμασία και την υποστήριξη των επιχειρημάτων.

4. Οι ομάδες ήταν διαμορφωμένες έτσι, ώστε να περιλαμβάνουν ταυτόχρονα μαθητές/τριες με υψηλή, μέτρια και χαμηλή επίδοση, ώστε οι τελευταίοι να βοηθηθούν από τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας για την εμπέδωση των κανόνων της περιγραφής και της αφήγησης και για την ανάπτυξη επιχειρημάτων.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Οι στόχοι και το σκεπτικό του σεναρίου υιοθέτησαν την πρόταση του Δημήτρη Κουτσογιάννη για τετραπλή προσέγγιση, τον επονομαζόμενο «ρόμβο της γλωσσικής εκπαίδευσης» (Κουτσογιάννης 2012).

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Οι μαθητές/τριες:

- προβληματίστηκαν για τον ρόλο που μπορεί να παίζει η τέχνη στην ευαισθητοποίηση και συνεπώς στην κινητοποίηση των πολιτών όσον αφορά κάποιο κοινωνικό πρόβλημα·
- αναζήτησαν τους τρόπους που αξιοποιούν οι καλλιτέχνες και ιδίως οι εικαστικοί, για να εκπέμψουν το επιθυμητό μήνυμα·
- διαπίστωσαν πολύ καθαρά την αξία της συνεργασίας εντός της ομάδας, ιδίως στην τελική φάση, αυτή της λογομαχίας, αφού από αυτή εξαρτιόταν η νίκη·
- εξοικειώθηκαν περισσότερο με τη μορφή ενός «ηγέτη» μη εξουσιαστικού, καθώς η εκπαιδευτικός λειτούργησε ως εμπνευστής και διευκολυντής,

ενθαρρύνοντας την αυτενέργεια των μαθητών/τριών.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Οι μαθητές/τριες έκαναν επανάληψη στους κανόνες που διέπουν την περιγραφή και την αφήγηση και στους τρόπους ανάπτυξης επιχειρημάτων (με παραδείγματα, αιτιολόγηση, σύγκριση).

Γραμματισμοί

Κλασικός γραμματισμός

Οι μαθητές/τριες

- ασκήθηκαν στην αποκωδικοποίηση έργων τέχνης, ιδίως εικαστικών έργων και στην αναζήτηση των συμβολισμών τους·
- εμπέδωσαν τους κανόνες της περιγραφής και της αφήγησης, παράγοντας γραπτά κείμενα για κάποιο έργο που τους κίνησε το ενδιαφέρον·
- ασκήθηκαν στην αναζήτηση και την προφορική διατύπωση επιχειρημάτων για την υπεράσπιση της θέσης τους.

Νέοι γραμματισμοί

Οι μαθητές/τριες

- αξιολογήσαν το διαδίκτυο για την ανεύρεση ενός καλλιτεχνικού έργου, συνειδητοποιώντας πως το διαδίκτυο προσφέρεται και για άλλους λόγους εκτός από την ψυχαγωγία για την οποία το χρησιμοποιούν συνήθως·
- αξιολογήσαν και συνειδητοποίησαν τα πλεονεκτήματα του επεξεργαστή κειμένου για τη συνεργατική παραγωγή λόγου (ευκολία και ευκρίνεια σε περίπτωση μεταβολής στοιχείων του κειμένου)·
- χρησιμοποίησαν το διαδίκτυο για να κοινοποιήσουν στους/στις συμμαθητές/τριές τους το έργο που επέλεξαν και τις ιδέες που τους γέννησε·
- επωφελήθηκαν από τα πλεονεκτήματα της ψηφιακής ανατροφοδότησης από την εκπαιδευτικό (σαφήνεια των προτάσεων βελτίωσης και των επεξηγήσεων) διαδικτυακής.

Κριτικός γραμματισμός

Οι μαθητές/τριες:

- αποτίμησαν την πληρότητα του ορισμού που τους δόθηκε για τα κοινωνικά προβλήματα, συνειδητοποιώντας ότι ως κριτικοί αναγνώστες μπορούν αλλά και οφείλουν να θέτουν σε αμφισβήτηση το περιεχόμενο κάθε κειμένου ακόμα και κειμένων που θεωρούνται έγκυρα όπως αυτά του σχολικού εγχειριδίου.
- αναστοχάστηκαν πάνω στη διαδικασία της ανταλλαγής επιχειρημάτων και του διαλόγου.

Διδακτικές πρακτικές

Η εκπαιδευτικός έδωσε πρωταγωνιστικό ρόλο στους/στις μαθητές/τριες σε όλες τις φάσεις, παραμένοντας στη διάθεση των μαθητών/τριών για όποια βοήθεια θα χρειάζονταν. Στόχος ήταν οι μαθητές/τριες να καλλιεργήσουν:

- πνεύμα συνεργασίας με τα άλλα μέλη της ομάδας τους.
- τη δεξιότητα της συγκέντρωσης και της εγρήγορσης κατά τη διάρκεια της λογομαχίας.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Αφετηρία για την εφαρμογή του συγκεκριμένου σεναρίου αποτέλεσε η διαπίστωση ότι οι σύγχρονοι έφηβοι συχνά περιορίζουν την επαφή τους με την τέχνη σε έργα που απλώς τους ψυχαγωγούν και ότι είναι σημαντικό να τους δοθεί η ευκαιρία να έρθουν σε επαφή με καλλιτεχνικές δημιουργίες που είναι φορείς μιας φιλοσοφικής-ιδεολογικής στάσης απέναντι στη ζωή και στα κοινωνικά προβλήματα. Την κατεύθυνση αυτή ενίσχυσε η πρόβλεψη ότι η προσέγγιση κοινωνικών προβλημάτων μέσω της τέχνης θα παρακινούσε το ενδιαφέρον των μαθητών/τριών.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Τα σύγχρονα κοινωνικά προβλήματα αποτελούν το θέμα της 8^{ης} ενότητας του σχολικού εγχειριδίου της Β΄ Γυμνασίου.

Το σενάριο ήταν σύμφωνο με τη λογική του Νέου Προγράμματος Σπουδών για το Γυμνάσιο (βλέπε «Συμπληρωματικά προς τα ισχύοντα προγράμματα σπουδών» στην [ιστοσελίδα του Ψηφιακού σχολείου](#)), καθώς υιοθέτησε μια μαθητοκεντρική προσέγγιση, απέδωσε έναν καθοδηγητικό-συντονιστικό ρόλο στην εκπαιδευτικό, αξιοποίησε τη συνεργατική γραφή και τις ΤΠΕ και ανέδειξε τη σημασία του προφορικού λόγου.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Οι ΤΠΕ αξιοποιήθηκαν α) για τη μελέτη έργων τέχνης επιλεγμένων από την εκπαιδευτικό, β) για την αναζήτηση από τους/τις μαθητές/τριες έργων τέχνης, γ) για την παραγωγή λόγου, δ) για την κοινοποίηση στην ολομέλεια των έργων που επέλεξαν τα μέλη του τμήματος και των ιστοριών που επινόησαν με αφορμή αυτά τα έργα, ε) για την ανατροφοδότηση από την εκπαιδευτικό και τη βελτίωση των κειμένων από τους/τις μαθητές/τριες.

Κείμενα

- *Νεοελληνική Γλώσσα Β΄ Γυμνασίου: «[Τι είναι τελικά τα κοινωνικά προβλήματα](#)», απόσπασμα από τη Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή Γ΄ Γυμνασίου, ΟΕΔΒ, 2003.*
- Θεατρικό δρώμενο 15/01/12 [«Τα προβλήματα της κοινωνίας μας»](#)
- Τρισδιάστατη αναπαράσταση: Picasso's [Guernica](#)
- Ισραηλινή ταινία μικρού μήκους με τίτλο [«Strangers»](#)
- [Συλλογή φωτογραφιών](#) από την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες
- Το τραγούδι [«Φάνης»](#) των Χάρη και Πάνου Κατσιμίχα: και [οι στίχοι του](#)

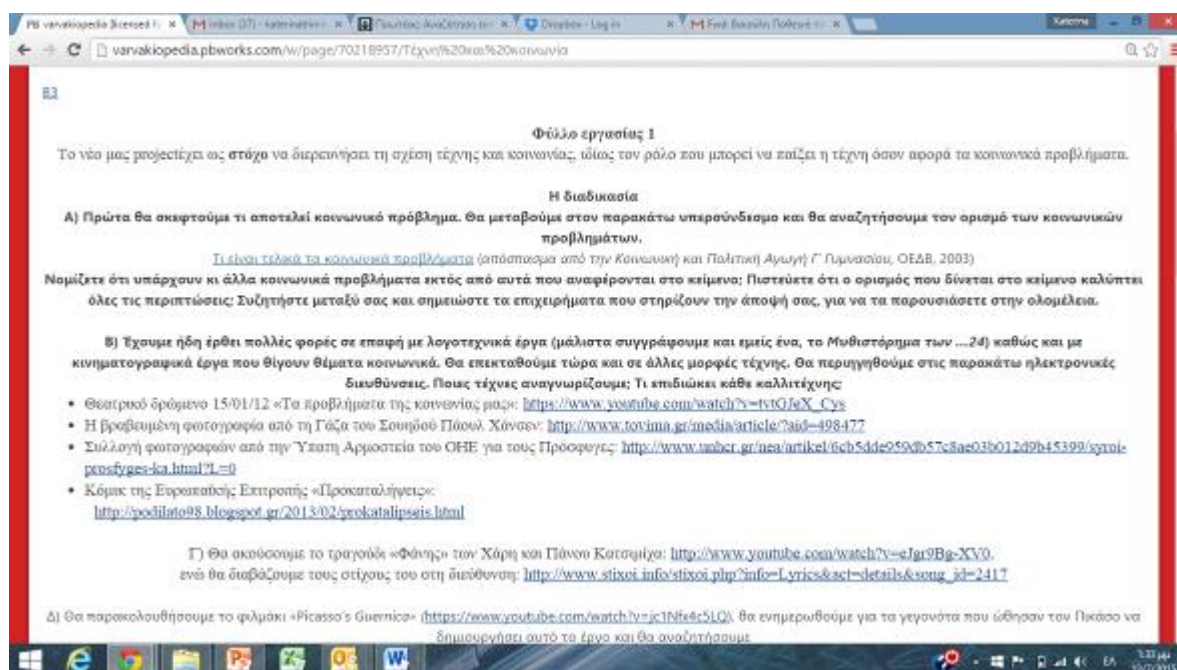

- Κόμικ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής [«Προκαταλήψεις»](#)

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

1ο δίωρο στο εργαστήριο φιλολογικών μαθημάτων

Η εκπαιδευτικός είχε ήδη αναρτήσει στο wiki του τμήματος το [φύλλο εργασίας 1](#) και κατά τη διάρκεια του διαλείμματος είχε ανοίξει τη σχετική σελίδα στους σταθμούς εργασίας.

Στιγμιότυπο από το wiki, όπου φαίνονται οι υπερσύνδεσμοι που επισκέφτηκαν οι ομάδες

Όταν έληξε το διάλειμμα, η εκπαιδευτικός που είχε προαποφασίσει τον χωρισμό σε ομάδες, υποδέχθηκε τους/τις μαθητές/τριες και τους κατήθυνε σε ποιο σταθμό εργασίας έπρεπε καθένας να εγκατασταθεί. Μόλις όλοι/ες τακτοποιήθηκαν στις θέσεις τους, η εκπαιδευτικός ενημέρωσε το τμήμα ότι τώρα που ολοκληρωνόταν το κοινωνικό μυθιστόρημα συνεργατικής γραφής (βλέπε Κατερίνα Τρίμη-Κύρου, Το μυθιστόρημα των... είκοσι τεσσάρων, Νεοελληνική Γλώσσα Β΄ Γυμνασίου, 2014),

με αυτό το νέο project που θα ξεκινούσαν θα διερευνούσαν τη σχέση τέχνης και κοινωνίας και ιδίως τον ρόλο που μπορεί να παίξει η τέχνη όσον αφορά τα κοινωνικά προβλήματα.

Οι ομάδες ξεκίνησαν να εργάζονται στο φύλλο εργασίας. Η εκπαιδευτικός μετακινιόταν από ομάδα σε ομάδα, δίνοντας διευκρινίσεις, όποτε το ζητούσε κάποια ομάδα, και παρεμβαίνοντας από δική της πρωτοβουλία μόνο όποτε αυτό της φαινόταν αναγκαίο για να προωθηθεί η ανάπτυξη ενός συλλογισμού από την ομάδα. Όταν διαπίστωσε πως όλες οι ομάδες είχαν ολοκληρώσει την προετοιμασία της άποψής τους όσον αφορά τον ορισμό των κοινωνικών προβλημάτων, η εκπαιδευτικός έδωσε τον λόγο σε μια ομάδα που προσφέρθηκε να καταθέσει τις σκέψεις της και μετά σε όποια άλλη ομάδα θέλησε να συμπληρώσει ή να δώσει μια διαφοροποιημένη απάντηση.

Στη συνέχεια οι ομάδες επέστρεψαν στο φύλλο εργασίας και ασχολήθηκαν με το δεύτερο μέρος. Ανατέθηκε σε κάθε ομάδα ένας διαφορετικός υπερσύνδεσμος που παρέπεμπε σε ένα παράδειγμα καλλιτεχνικής δημιουργίας, καθένα από τα οποία ανήκε σε διαφορετικό είδος τέχνης. Η αποστολή τους ήταν να ορίσουν το είδος της τέχνης και να συζητήσουν το μήνυμα που επιδίωκε να στείλει ο καλλιτέχνης. Όταν προετοιμάστηκαν οι ομάδες, άρχισαν να ανακοινώνουν τα συμπεράσματά τους ως εξής: δόθηκε ο λόγος σε ομάδες που δεν είχαν μιλήσει στην προηγούμενη φάση και κάθε ομάδα έδωσε την απάντησή της για το έργο που παρουσιαζόταν στον υπερσύνδεσμο που είχε αναλάβει. Αν κάποια ομάδα ήθελε κάτι να προσθέσει, ζητούσε τον λόγο.

Την επόμενη ώρα η εκπαιδευτικός έβαλε να ακουστεί το τραγούδι «ο Φάνης» των αδελφών Κατσιμίχα, ενώ οι ομάδες παρακολουθούσαν τους στίχους από τη ηλεκτρονική διεύθυνση όπου παρέπεμπε το φύλλο εργασίας. Ακολούθησε συζήτηση σχετικά με το μήνυμα που θέλουν να στείλουν οι δημιουργοί με αυτό το τραγούδι και τη συμβολή των ιδιαίτερων μουσικών χαρακτηριστικών του τραγουδιού (ρυθμός, ένταση, ενορχήστρωση, εκφραστικότητα των φωνών) στη μετάδοση του μηνύματος.

Ύστερα η εκπαιδευτικός πρόβαλε ένα φιλμάκι που παρουσιάζει τρισδιάστατο και σε όλες του τις λεπτομέρειες τον πίνακα Γκερνίκα του Πάμπλο Πικάσο, μεταφράζοντας πρόχειρα το ενημερωτικό κείμενο που παρατίθεται στην αρχή του όσον αφορά τα γεγονότα που ώθησαν τον Πικάσο να δημιουργήσει τον συγκεκριμένο πίνακα. Μετά την προβολή του φιλμ, η εκπαιδευτικός πρόβαλε τον πίνακα, ώστε οι μαθητές/τριες να έχουν την ευκαιρία να παρατηρήσουν ποια στοιχεία επιστράτευσε ο ζωγράφος για να μεταδώσει το αντιπολεμικό και αντιφασιστικό μήνυμα που ήθελε. Εντόπισαν την απουσία χρώματος και την αίσθηση που εκπέμπει το μαύρο και το γκρι, την εντύπωση του χάους από το συνονθύλευμα των μορφών, τα παραμορφωμένα σώματα, κεφάλια και πρόσωπα, τα ανοικτά στόματα ανθρώπων και ζώων που κραυγάζουν, τα γουρλωμένα μάτια, τα αιχμηρά σχήματα, ένα παράθυρο ελπίδας στη γωνία και ένα μικρό λουλούδι στο κέντρο του πίνακα. Στο ερώτημα αν ο Πικάσο επέτυχε τον σκοπό του, οι μαθητές/τριες ομόφωνα απάντησαν θετικά.

Πριν τη λήξη της ώρας, η εκπαιδευτικός ενημέρωσε ποια θα ήταν η επόμενη φάση του project. Εξήγησε ότι θα δημιουργούσαν μια ψηφιακή έκθεση στο wiki με εικαστικά έργα που έθιγαν κοινωνικά θέματα και στη συνέχεια θα σχολίαζαν εργαζόμενοι σε ομάδες κάποιο από αυτά. Μέχρι την επόμενη συνάντησή τους θα έπρεπε λοιπόν κάθε μέλος του τμήματος να αναζητήσει, να επιλέξει και να αναρτήσει ένα τέτοιο έργο στη σελίδα που είχε δημιουργηθεί για αυτό τον σκοπό από την εκπαιδευτικό, ακολουθώντας τις οδηγίες του 2ου φύλλου εργασίας που ήταν αναρτημένο στο wiki.

Στιγμιότυπο του wiki: σκίτσο που ανάρτησε μαθήτρια στην ψηφιακή έκθεση του τμήματος

2ο δίωρο στο εργαστήριο φιλολογικών μαθημάτων

Στη διάρκεια του διαλείμματος η εκπαιδευτικός άνοιξε τους υπολογιστές και τους συνέδεσε με το διαδίκτυο. Όταν οι μαθητές/τριες εγκαταστάθηκαν στους σταθμούς εργασίας τους, η εκπαιδευτικός έδωσε συγχαρητήρια για τις ενδιαφέρουσες αναρτήσεις που είχαν κάνει στην ψηφιακή τους έκθεση. Επίσης, τους ενημέρωσε ότι είχε αναρτήσει και εκείνη κάποια έργα σε έναν διακριτό χώρο του wiki, καθώς είχε παρατηρήσει ότι από την ψηφιακή τους έκθεση έλειπαν τελείως γκράφιτι του Μπάνκσι, που ήταν σίγουρη ότι θα προσέλκυαν το ενδιαφέρον τους, καθώς και γλυπτά σύγχρονης τέχνης.

Στιγμιότυπο του wiki: γκράφιτι του Μπάνκσι που ανάρτησε η εκπαιδευτικός

Τώρα οι ομάδες θα έπρεπε να διατρέξουν τα έργα και των δύο ψηφιακών εκθέσεων και να επιλέξουν ένα για το οποίο θα συνέτασσαν μια παράγραφο περιγραφής του έργου και μια παράγραφο αφήγησης μιας ιστορίας που φαντάζονταν ότι κρύβεται στο έργο. Η εκπαιδευτικός συμβούλεψε τις ομάδες να μην καθυστερήσουν πολύ στην επιλογή του έργου, ώστε να προλάβουν να σχεδιάσουν και να συντάξουν τις παραγράφους τους πριν τη λήξη του δίωρου. Για να καταλήξουν θα έπρεπε καθένας/καθεμία να προτείνει ένα έργο διαφορετικό από εκείνο που ανέβασε ο/η ίδιος/α στην ψηφιακή έκθεση και να επιχειρηματολογήσει με σαφήνεια για την επιλογή του/της, δείχνοντας γιατί το έργο ήταν πρόσφορο ιδίως για την αφήγηση της «κρυμμένης» ιστορίας.

Καθώς οι ομάδες συζητούσαν, η εκπαιδευτικός μετακινιόταν από ομάδα σε ομάδα, βοηθώντας τις με τα κατάλληλα ερωτήματα να οριστικοποιήσουν την επιλογή τους και φροντίζοντας να διατηρηθούν χαμηλοί τόνοι στην ανταλλαγή επιχειρημάτων. Πριν οι ομάδες να ξεκινήσουν την παραγωγή λόγου σε αρχείο

επεξεργαστή κειμένου, κλήθηκαν να ανακαλέσουν τους βασικούς κανόνες της περιγραφής (από τη γενική εικόνα στις λεπτομέρειες, οργανωμένη μετακίνηση από σημείο σε σημείο του περιγραφόμενου αντικειμένου, χρήση επιθετικών προσδιορισμών ή κατηγορουμένων) και της αφήγησης (χρονικοί προσδιορισμοί και σαφήνεια στη διαδοχή των γεγονότων, μη αυθαίρετη αλλαγή χρονικής βαθμίδας των ρημάτων).

Η εκπαιδευτικός παρακολουθούσε την εργασία των ομάδων, απαντούσε σε τυχόν ερωτήματά τους, έδινε την απαραίτητη βοήθεια όταν διαπίστωνε ότι η εργασία τους δεν προχωρούσε με ικανοποιητικό ρυθμό, εντόπιζε προβληματικά σημεία στα κείμενά τους. Όταν μια ομάδα ολοκλήρωνε τη δουλειά της, αντέγραφε τις παραγράφους σε σελίδα του wiki, κάτω από το έργο στο οποίο αντιστοιχούσαν. Ένα τέταρτο περίπου πριν τη λήξη της δεύτερης διδακτικής ώρας οι ομάδες που είχαν προλάβει να ολοκληρώσουν και τις δύο παραγράφους τις παρουσίασαν, αφού πρώτα καθοδηγούσαν τους/τις συμμαθητές/τριές τους να εντοπίσουν για ποιο έργο είχαν εργαστεί. Η εκπαιδευτικός θύμιζε ότι τα μέλη των ομάδων θα έπρεπε όλα να δουν την ανατροφοδότηση που θα τους έδινε στο wiki με τον συνηθισμένο κώδικα (κόκκινη γραμματοσειρά για ό,τι προτείνεται να προστεθεί, κίτρινο φόντο για ό,τι προτείνεται να αφαιρεθεί και γαλάζια γραμματοσειρά για τις επεξηγήσεις των προτάσεων βελτίωσης) και να προχωρήσουν σε αλλαγές των κειμένων, αφού συνεννοηθούν μεταξύ τους μέσω των σχολίων.

www.vivakipedia.pbworks.com/w/page/70221216/4ησυνεδριση%20εκθεση%20του%20B

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
 Το γλυπτό που απεικονίζεται, παριστάνει έναν άνδρα που κινείται. Τον δείχνει να περπατάει προς τα εμπρός, μας δίνει θετική την εντύπωση ότι φέρνει από κάπου και παραίτησι κάπου αλλού. Ο άνδρας αυτός έχει μόνο τα πόδια και κάτω άκρα του, ενώ το ενδύμα του σώματός του (που περιέχει τα όργανα που του είναι απαραίτητα για τη ζωή, όπως η καρδιά και οι πνεύμονες) είναι κενό. Στο αριστερό του χέρι κρατάει μια μικρή βαλίτσα, η οποία **φαινόταν πως περιέχει πολλά πράγματα μέσα, αφού είναι φουσκωμένη, έχει γίνει θετική προσοχή να χωρέσει όσο περισσότερα πράγματα γίνεται**. Από το άκρο του φαίνεται ότι φέρνει δυσχερητισμένος και πληγωμένος, χωρίς να το θέλει πραγματικά. (Η διάφραση ήταν αποκολλητή για να μην υπάρχει αντίθεση με την αφήγηση.)

ΔΙΗΓΗΣΗ
 Ένας άνδρας φεύγει από τη χώρα του, στενοχωρημένος και λυπημένος. Έχει πάρει μέσα σε μια μικρή βαλίτσα μόνο τα απαραίτητα αντικείμενα, η καρδιά του, η ψυχή του, η «δαίμη» του άμας έχει μείνει πίσω στην πατρίδα του. Είναι συνσθηματικό ναρκός, πιθανόν να είναι πρόσφυγας, πολέμιος ή να έχει φύγει από τη χώρα του λόγω φυσικών καταστροφών ή εξοπλισ μιας οικονομικής κρίσης. Έτσι και να είναι ο λόγος άμας, είναι πρόφαντος ότι το «ταξίδι» δεν είναι ευχάριστο για αυτόν.

www.vivakipedia.pbworks.com/w/page/70221216/4ησυνεδριση%20εκθεση%20του%20B

Περιγραφή:
 Στην εικόνα βλέπουμε κάτω αριστερά μια ασπρόμαυρη φγούρα, πιο συγκεκριμένα ένα κοριτσάκι, που κοιτάει πάνω δεξιά ένα κόκκινο μπαλόνι σε σχήμα καρδιάς. Τα κοντά του μαλλιά και το φόρεμά του μας δείχνουν ότι φυσάει από πίσω της και γι' αυτό το μπαλόνι απομακρύνεται. Έχει σηκώσει το χέρι του, προσπαθώντας να πιάσει το μπαλόνι. Το βλέμμα του, **που ακολουθεί το μπαλόνι**, δείχνει τη στενοχωρία και τη λύπη που έχει μέσα του.

Αφήγηση
 Ένα κοριτσάκι, η Χριστίνα, έχασε τους γονείς της από ατύχημα και το μόνο που της είχε απομείνει από αυτούς ήταν ένα κόκκινο μπαλόνι σε σχήμα καρδιάς, που συμβόλιζε την παντοτινή αγάπη που είχαν για αυτή. Η Χριστίνα για να ξεφορτώσει από την απώλεια που τη βασάνιζε, αποφάσισε να κάνει μια βόλτα στο λιβάδι κρατώντας το μπαλόνι της. **Αλλά κάποια στιγμή ξαφνικά** ο ουρανός άρχισε να σκοτεινιάζει και ένας δυνατός αέρας άρχισε να φυσάει. Ξαφρικά ο άνεμος πήρε το μπαλόνι του μικρού κοριτσιού. Η Χριστίνα στενοχωρημένη άρχισε να τρέχει, προσπαθώντας να το πιάσει. Δυστυχώς όμως δεν τα κατάφερε...

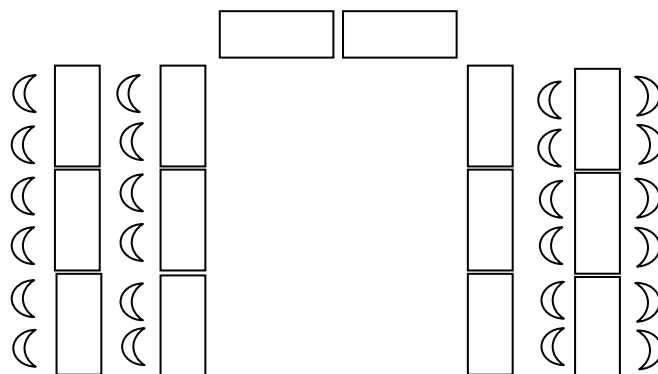
Στιγμιότυπα του wiki: οι παράγραφοι περιγραφής και αφήγησης μετά την ανατροφοδότηση από την εκπαιδευτικό

Στη συνέχεια η εκπαιδευτικός ενημέρωσε το τμήμα για την τελευταία φάση του project, τη λογομαχία, στην οποία θα ήταν αφιερωμένο το επόμενο δίωρο της Νεοελληνικής Γλώσσας. Το θέμα της θα ήταν: «Μπορεί η τέχνη να αλλάξει τον κόσμο, να λύσει τα προβλήματα που μαστίζουν την κοινωνία;» Εξήγησε εν συντομία τους κανόνες της λογομαχίας και πρότεινε να διαβάσουν στο σπίτι το [φύλλο εργασίας 3](#) που ήταν αναρτημένο στο wiki και παρουσίαζε αναλυτικά κάθε βήμα της διαδικασίας. Ύστερα ρώτησε ποιοι/ες θα ήθελαν να ενταχθούν στην ομάδα που θα υποστήριζε τη θετική απάντηση στο ερώτημα, ποιοι/ες στην ομάδα που θα υποστήριζε την αρνητική απάντηση και ποιοι/ες στην ομάδα της κριτικής επιτροπής. Επειδή η κατανομή δεν ήταν ισορροπημένη, πρότεινε κάποιες αλλαγές, ώστε οι δύο αντίπαλες ομάδες να αποτελούνται από ισάριθμα μέλη.

3ο δίωρο στην αίθουσα διδασκαλίας

Η εκπαιδευτικός είχε φροντίσει στο διάλειμμα με τη βοήθεια ενός μαθητή του τμήματος να διαμορφώσει την αίθουσα διδασκαλίας ως εξής: Μπροστά από τον πίνακα τοποθέτησε δύο θρανία, όπου να κάθονταν οι πέντε μαθητές/τριες που είχαν αναλάβει τον ρόλο της κριτικής επιτροπής. Σε καθένα από τα δύο άκρα αυτών των θρανίων και κάθετα σε αυτά τοποθέτησε τρία θρανία στη σειρά, σχηματίζοντας το γράμμα Π, όπως φαίνεται στο σχεδιάγραμμα που ακολουθεί. Πίσω από κάθε μία σειρά των τριών θρανίων τοποθέτησε ακόμη μία σειρά τριών θρανίων. Σε κάθε μία από τις δύο διπλές σειρές θα κάθονταν τα έντεκα μέλη των δύο αντίπαλων ομάδων που θα «λογομαχούσαν». Οι καρέκλες των δύο εσωτερικών σειρών του Π ήταν κατά τη διάρκεια της πρώτης διδακτικής ώρας στραμμένες στα πίσω θρανία, όπως φαίνεται δεξιά στο σχεδιάγραμμα, ώστε οι αντίπαλες ομάδες να προετοιμάσουν συζητώντας σε δύο υποομάδες τα επιχειρήματά τους. Στη δεύτερη ώρα, κατά τη διάρκεια δηλαδή της λογομαχίας, τα καθίσματα των εσωτερικών θρανίων επανήλθαν στην κανονική τους θέση, όπως φαίνεται αριστερά στο σχεδιάγραμμα, ώστε οι δύο ομάδες να αντικρίζουν η μία την άλλη.

Η διαρρύθμιση της αίθουσας στις δύο διδακτικές ώρες

Κατά τη διάρκεια της πρώτης διδακτικής ώρας, αφού διευκρινίστηκαν κάποιες απορίες για τους κανόνες της λογομαχίας, οι αντίπαλες ομάδες ξεκίνησαν την προετοιμασία τους. Συζήτησαν αρχικά χωρισμένες η καθεμία σε δύο υποομάδες για τη διευκόλυνση της συζήτησης. Η εκπαιδευτικός εξήγησε ότι για την καλύτερη προετοιμασία τους έπρεπε όχι απλώς να αναζητήσουν επιχειρήματα και παραδείγματα για να υποστηρίξουν τη θέση που είχαν αναλάβει αλλά και να προσπαθήσουν να σκεφτούν τα επιχειρήματα που θα παρουσίαζε η αντίπαλη ομάδα, ώστε να προετοιμάσουν απαντήσεις σε αυτά. Θα έπρεπε να κρατούν σημειώσεις όλοι/ες, γιατί ήταν σημαντικό για την καλή βαθμολογία της ομάδας τους να πάρουν όλα τα μέλη της τον λόγο. Ένα τέταρτο πριν το τέλος της ώρας οι δύο υποομάδες αντάλλαξαν τις σκέψεις που είχαν καταγράψει. Εντωμεταξύ τα μέλη της κριτικής επιτροπής συζήτησαν με την εκπαιδευτικό τις οδηγίες του [φύλλου εργασίας 3](#), ώστε να είναι σαφές με ποιον τρόπο θα αξιολογούσαν κάθε φορά την επιχειρηματολογία κάθε μέλους που λάμβανε τον λόγο και την ομάδα συνολικά. Επίσης, τράβηξαν κλήρο για να ορισθεί η ομάδα που θα έπαιρνε πρώτη τον λόγο και προετοίμασαν ένα φύλλο αξιολόγησης χωρίζοντας μια κόλλα χαρτί σε δύο μέρη και γράφοντας σε καθένα από αυτά τα ονόματα των μελών της μίας και της άλλης ομάδας, όπως στο παράδειγμα που ακολουθεί:

ΟΜΑΔΑ ΘΕΤΙΚΗΣ ΑΠΑΝΤΗΣΗΣ	ΟΜΑΔΑ ΑΡΝΗΤΙΚΗΣ ΑΠΑΝΤΗΣΗΣ
Αφροδίτη	Ειρήνη
Εύη	Γιώργος
Μιχάλης	Νικόλας
Νίκος	Μαρία
....

Όταν ετοίμασαν το φύλλο αξιολόγησης, οι κριτές μοιράστηκαν στις δύο ομάδες και παρακολούθουσαν τη συζήτηση, χωρίς όμως να παρεμβαίνουν.

Την επόμενη ώρα οι καρέκλες επανήλθαν στη θέση τους και ξεκίνησε η λογομαχία. Η εκπαιδευτικός έδωσε τον λόγο σε ένα από τα μέλη της ομάδας που κληρώθηκε πρώτη και στη συνέχεια σε ένα από τα μέλη της αντίπαλης ομάδας, που απάντησε στο επιχείρημα που μόλις είχε ακουστεί και κατέθεσε ένα νέο επιχείρημα της δικής του ομάδας. Έτσι συνεχίστηκε η διαδικασία, μέχρι που φάνηκε ότι η συζήτηση είχε εξαντληθεί, καθώς οι ομάδες είχαν αρχίσει να ανακυκλώνουν τα επιχειρήματά τους. Να σημειωθεί ότι η συμμετοχή όλων ήταν ζωνρή, με τις ομάδες να χειροκροτούν και να ζητωκραυγάζουν τους ομιλητές τους όποτε έδιναν αποστομωτικές απαντήσεις (τις λεγόμενες «τάπες») στη γλώσσα των εφήβων).

Η εκπαιδευτικός σήμανε τη λήξη της διαδικασίας, οι κριτές υπολόγισαν τη βαθμολογία των ομάδων και ανακοινώθηκε ποια ομάδα είχε νικήσει με πολύ μικρή διαφορά. Η εκπαιδευτικός έδωσε συγχαρητήρια και στις δύο ομάδες, γιατί ήταν πολύ ενδιαφέρουσα η ανταλλαγή αυτή των επιχειρημάτων και ρώτησε την κριτική επιτροπή αν θα ήθελε να διατυπώσει ένα συμπέρασμα από την όλη συζήτηση που παρακολούθησε. Ένα μέλος της είπε ότι είχαν και οι δύο πλευρές δίκιο σε ό,τι υποστήριζαν, γιατί η αλήθεια είναι κάπου στη μέση. Ακολούθησε μια σύντομη συζήτηση που μπορεί να συνοψισθεί στα εξής: Η τέχνη από μόνη της δεν μπορεί να λύσει τα κοινωνικά προβλήματα, χρειάζονται κινητοποιήσεις και η λήψη μέτρων ή η ψήφιση νόμων αλλά είναι πολύ σημαντική η συμβολή της στην ευαισθητοποίηση του

κόσμου, στην αλλαγή στάσης και αντιλήψεων και τελικά στην κινητοποίησή τους για την επίλυση των προβλημάτων. Η εκπαιδευτικός ρώτησε αν τα μέλη των δύο αντίπαλων ομάδων αποκόμισαν κάτι συνολικότερο από την όλη διαδικασία της ανταλλαγής επιχειρημάτων και μια μαθήτρια απάντησε ότι ακόμα και όταν υπερασπιζόταν τη θέση της ομάδας είχε συνείδηση ότι είχε εν μέρει δίκιο και ότι ο ομιλητής στον οποίο απαντούσε δεν είχε τελείως άδικο. Κάποιος άλλος συμπλήρωσε ότι το παιχνίδι απαιτούσε να υποστηρίξουν με επιμονή μια απόλυτη, ακραία θέση αλλά στους πραγματικούς διαλόγους, στην πραγματική ζωή οι συνομιλητές πρέπει να μετακινούνται από τη θέση τους όταν ακούν ένα πειστικό επιχείρημα.

ΣΤ. ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Φύλλο εργασίας 1

Το νέο μας project έχει ως **στόχο** να διερευνήσει τη σχέση τέχνης και κοινωνίας, ιδίως τον ρόλο που μπορεί να παίξει η τέχνη όσον αφορά τα κοινωνικά προβλήματα.

Η διαδικασία

Α) Πρώτα θα σκεφτούμε τι αποτελεί κοινωνικό πρόβλημα. Θα μεταβούμε στον παρακάτω υπερσύνδεσμο και θα αναζητήσουμε τον ορισμό των κοινωνικών προβλημάτων.

Τι είναι τελικά τα κοινωνικά προβλήματα (απόσπασμα από την Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή Γ' Γυμνασίου, ΟΕΔΒ, 2003)

Νομίζετε ότι υπάρχουν κι άλλα κοινωνικά προβλήματα εκτός από αυτά που αναφέρονται στο κείμενο; Πιστεύετε ότι ο ορισμός που δίνεται στο κείμενο καλύπτει όλες τις περιπτώσεις; Συζητήστε μεταξύ σας και σημειώστε τα επιχειρήματα που στηρίζουν την άποψή σας, για να τα παρουσιάσετε στην ολομέλεια.

Β) Έχουμε ήδη έρθει αρκετές φορές σε επαφή με λογοτεχνικά έργα (μάλιστα συγγράφουμε και εμείς ένα, το *Μυθιστόρημα των ...24*) που θίγουν θέματα κοινωνικά. Θα επεκταθούμε τώρα και σε άλλες μορφές τέχνης. Θα περιηγηθούμε στις παρακάτω ηλεκτρονικές διευθύνσεις. Κάθε ομάδα αναλαμβάνει έναν υπερσύνδεσμο.

Ποια τέχνη αναγνωρίζουμε; Τι επιδιώκει ο/οι καλλιτέχνης/ες;

- Θεατρικό δρώμενο 15/01/12 «Τα προβλήματα της κοινωνίας μας»:
https://www.youtube.com/watch?v=tvTGJeX_Cys
- Συλλογή φωτογραφιών από την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες:
<http://www.unhcr.gr/nea/artikel/6cb5dde959db57c8ae03b012d9b45399/syroi-prosfyges-ka.html?L=0>
- Κόμικ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Προκαταλήψεις»:
<http://podilato98.blogspot.gr/2013/02/prokatalipseis.html>

- Ταινία μικρού μήκους «Strangers», <https://www.youtube.com/watch?v=2s16RWUIWBw> (Διευκρινίζεται στην ομάδα που θα αναλάβει το φιλμάκι αυτό ότι ο ήχος του κινητού που κτυπά είναι ένα τραγούδι εβραϊκό που αποκαλύπτει την ταυτότητα του νέου άνδρα.)

Γ) Θα ακούσουμε το τραγούδι «Φάνης» των Χάρη και Πάνου Κατσιμίχα:

<http://www.youtube.com/watch?v=eJgr9Bg-XV0>,

ενώ θα διαβάζουμε τους στίχους του στη διεύθυνση:

http://www.stixoi.info/stixoi.php?info=Lyrics&act=details&song_id=2417.

Στη συνέχεια θα συζητήσουμε για το μήνυμα που θέλουν να στείλουν οι δημιουργοί με αυτό το τραγούδι.

Δ) Θα παρακολουθήσουμε το φιλμάκι «Picasso's *Guernica*»

(<https://www.youtube.com/watch?v=jc1Nfx4c5LQ>), θα ενημερωθούμε για τα γεγονότα που ώθησαν τον Πικάσο να δημιουργήσει αυτό το έργο και θα αναζητήσουμε

- ποιο είναι το μήνυμα που θέλει να μεταδώσει ο καλλιτέχνης με το έργο του
- με ποιους τρόπους το επιδιώκει (χρώμα, μορφές και σχήματα, κρυμμένοι ήχοι...)
- και αν επιτυγχάνει τον σκοπό του.

Φύλλο εργασίας 2

Μετά από την περιήγηση στις διάφορες τέχνες είμαστε προετοιμασμένοι/ες για τη νέα μας αποστολή.

Η αποστολή μας

Θα δημιουργήσουμε μια ψηφιακή έκθεση εικαστικών έργων που θίγουν με τον δικό τους τρόπο κοινωνικά προβλήματα.

Θα μελετήσουμε αυτά τα έργα τέχνης και θα συζητήσουμε κατά πόσο η τέχνη μπορεί να παίξει έναν δικό της ρόλο όσον αφορά τα κοινωνικά προβλήματα.

Θα επιστρατεύσουμε όσα γνωρίζουμε για την περιγραφή και την αφήγηση και παράλληλα θα πλουτίσουμε το «οπλοστάσιο» των ιδεών και επιχειρημάτων μας όσον αφορά τη σχέση μεταξύ τέχνης και κοινωνίας, για συμμετάσχουμε σε επόμενη φάση σε ένα αγώνισμα ρητορικής, τη *λογομαχία*.

Η διαδικασία

1. Θα αναζητήσουμε στο διαδίκτυο ή σε έντυπες εκδόσεις εικαστικά έργα (γλυπτά, ζωγραφικούς πίνακες, graffiti, φωτογραφίες, κόμικ) που θίγουν κάποιο κοινωνικό πρόβλημα, στη συνέχεια θα τα ανεβάσουμε στην «αποθήκη» του wiki (με το «upload files» που βρίσκεται πάνω δεξιά στην οθόνη) και μετά θα τα αναρτήσουμε στον χώρο της ψηφιακής έκθεσής μας. Για να το κάνουμε αυτό, αφού έχει ανέβει το αρχείο της εικόνας, ακολουθούμε τα εξής βήματα: α) πάμε στη σελίδα Ψηφιακή έκθεση του Β..., β) πατάμε «edit», γ) κάνουμε κλικ στο «images and files» που βρίσκεται στη δεξιά στήλη της οθόνης, δ) βάζουμε τον κέρσορά μας μετά από την τελευταία εικόνα που έχουν ανεβάσει οι συμμαθητές/τριές μας, ε) επιλέγουμε από τη λίστα το αρχείο που έχουμε μόλις ανεβάσει και βλέπουμε να εμφανίζεται η εικόνα μας εκεί που

τοποθετήσαμε τον κέρσορά μας στ) σημειώνουμε κάτω από την εικόνα τον τίτλο του έργου και τον δημιουργό του καθώς και το δικό μας όνομα (για να ξέρουμε ποιος ανέβασε τι) ζ) δεν ξεχνάμε να πατήσουμε «save».

2. Χωρισμένοι/ες σε ομάδες θα επιλέξουμε ένα έργο είτε από την Ψηφιακή έκθεση του Β..., είτε από την Ψηφιακή έκθεση που ετοίμασε η φιλόλογός μας και θα συντάξουμε δύο παραγράφους: α) μία που θα περιγράφει το έργο που επιλέξαμε και β) μία που θα διηγείται μια ιστορία την οποία μας εμπνέει το έργο που έχουμε επιλέξει. Θα πρέπει καθένας/καθεμία να προτείνει ένα έργο διαφορετικό από εκείνο που ανέβασε ο/η ίδιος/α στην ψηφιακή έκθεση και να επιχειρηματολογήσει με σαφήνεια για την επιλογή του/της, δείχνοντας γιατί είναι πρόσφορο το προτεινόμενο έργο, ιδίως για την αφήγηση της «κρυμμένης» ιστορίας.

Φύλλο εργασίας 3

Η αποστολή μας

Τώρα ήρθε η ώρα της λογομαχίας. Το θέμα της είναι: «Μπορεί η τέχνη να αλλάξει τον κόσμο, να λύσει τα προβλήματα που μαστίζουν την κοινωνία;»

Η διαδικασία

Θα χωριστούμε σε τρεις ομάδες: α) μια μικρότερη που θα αναλάβει τον ρόλο της κριτικής επιτροπής και β) δύο ομάδες από τις οποίες η μία θα υποστηρίξει τη θετική απάντηση στο ερώτημα και η άλλη την αρνητική απάντηση. Για να υποστηρίξουμε τη θέση μας μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε παραδείγματα ή αιτιολογικές προτάσεις ή κάποια σύγκριση.

Τα βήματα είναι τα εξής:

α) Δίνεται χρόνος και στις δύο ομάδες για να συμφωνήσουν τα βασικά τους επιχειρήματα. Τα μέλη της κριτικής επιτροπής προετοιμάζουν εντωμεταξύ ένα φύλλο χαρτί με δύο στήλες, μια για κάθε ομάδα, όπου σημειώνουν τη λίστα των μελών κάθε ομάδας.

β) Μετά από κλήρο η κριτική επιτροπή ορίζει ποια ομάδα ξεκινά την επιχειρηματολογία.

γ) Η εκπαιδευτικός δίνει τον λόγο σε ένα από τα μέλη της πρώτης ομάδας που προσφέρονται εθελοντικά να μιλήσουν και εκείνο καταθέτει το πρώτο επιχειρήμα της ομάδας του.

δ) Ύστερα η εκπαιδευτικός δίνει τον λόγο σε ένα από τα μέλη της αντίπαλης ομάδας που ζητούν τον λόγο και εκείνο καταρχάς απαντά στο επιχειρήμα που ακούστηκε και στη συνέχεια καταθέτει ένα νέο επιχειρήμα της δικής του ομάδας. Με αυτόν τον τρόπο συνεχίζεται η αντιπαράθεση επιχειρημάτων μέχρι να εξαντληθούν τα επιχειρήματα.

ε) Όταν παίρνει τον λόγο ένα μέλος, όσοι/ες ανήκουν στην κριτική επιτροπή σημειώνουν ένα συν (+) δίπλα από το όνομά του αν η απάντηση που έδωσε στο επιχειρήμα της αντίπαλης ομάδας είναι σαφώς διατυπωμένη και πειστική και άλλο

ένα συν (+) αν το νέο επιχείρημα που καταθέτει είναι σαφές και ισχυρό. Σε περίπτωση επανάληψης επιχειρήματος που έχει ήδη ακουστεί, ακόμα κι αν το επιχείρημα είναι σαφές και πειστικό δεν λαμβάνεται υπόψη από την κριτική επιτροπή. Οι κριτές μπορούν να συνεργάζονται μεταξύ τους στην περίπτωση που δεν είναι σίγουροι για την αποτίμηση ενός επιχειρήματος. Στο τέλος οι κριτές προσθέτουν για κάθε ομάδα τον αριθμό των συν που έχουν σημειώσει με τον αριθμό των μελών που έχουν λάβει τον λόγο (κάτι που αποτελεί κίνητρο να συμμετέχουν ενεργά όλα τα μέλη στη συζήτηση και να ξεπεράσουν τυχόν αναστολές για την έκθεση μπροστά σε κοινό) και το άθροισμα αυτό είναι ο βαθμός που έλαβε η ομάδα από τον/τη συγκεκριμένο/η κριτή. Στη συνέχεια προστίθενται οι επιμέρους βαθμοί που έδωσαν τα μέλη της κριτικής επιτροπής σε κάθε ομάδα. Η σύγκριση των συνολικών βαθμών των δύο ομάδων αναδεικνύει τη νικήτρια ομάδα της λογομαχίας.

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Άλλες δραστηριότητες που θα μπορούσαν να ενταχθούν σε αυτό το σενάριο είναι οι εξής:

Α) Οι μαθητές/τριες χωρισμένοι/ες σε ομάδες θα προετοιμάσουν επιχειρήματα για σύντομες ομιλίες που δήθεν θα απευθύνονται σε πρωτοετείς φοιτητές/τριες της Σχολής Καλών Τεχνών. Στόχος των ομιλιών θα είναι να τους/τις καλωσορίσουν στη Σχολή, να τους τονίσουν ότι η τέχνη μπορεί να αλλάξει τον κόσμο, ότι οι καλλιτέχνες μπορούν να κάνουν τη διαφορά και να τους παροτρύνουν να σταθούν στο ύψος αυτής της ευθύνης που θα έχουν ως καλλιτέχνες.

Β) Οι μαθητές/τριες χωρισμένοι/ες σε ομάδες επιλέγουν ένα κοινωνικό θέμα για το οποίο θα δημιουργήσουν μια αφίσα, αξιοποιώντας ένα από τα έργα της ψηφιακής έκθεσης του wiki ή κάποιο άλλο έργο που θα εντοπίσουν με νέα αναζήτηση στο διαδίκτυο. Επινοούν μια οργάνωση την οποία βαφτίζουν κατάλληλα, η οποία υποτίθεται δημιουργεί την αφίσα για μία της καμπάνια και συνεπώς υπογράφει την αφίσα. Τέλος, βρίσκουν ένα σλόγκαν πρωτότυπο και επικοινωνιακά αποτελεσματικό και επιλέγουν τη γραμματοσειρά, τη θέση που θα το τοποθετήσουν κτλ. Οι αφίσες αναρτώνται στο wiki, στην ψηφιακή έκθεση του τμήματος και οι ομάδες σχολιάζουν τις αφίσες των άλλων ομάδων (ετεροαξιολόγηση).

Γ) Στον βαθμό που ο/η εκπαιδευτικός διδάσκει σε δύο τμήματα της ίδιας τάξης, τα οποία εργάζονται σε διαφορετικές σελίδες μεν αλλά στο ίδιο wiki δε, θα μπορούσε να σχεδιάσει την εξής δραστηριότητα: Αφού μελετηθούν διάφορα είδη προσκλήσεων όπως προτείνεται στο σενάριο της Στεφανίας Μποτέλη (στο οποίο στηρίζεται το παρόν σενάριο) οι ομάδες θα συντάξουν μια πρόσκληση για την ψηφιακή έκθεση του τμήματός τους, την οποία θα απευθύνουν στο άλλο τμήμα με το οποίο «συγκατοικούν» στο ίδιο wiki.

Όταν καθένα από τα τμήματα λάβει τις αντίστοιχες προσκλήσεις, οι ομάδες θα επισκεφτούν την έκθεση του άλλου τμήματος και θα καταθέσουν κάποιο σχόλιο για

ένα έργο και το κείμενο που το συνοδεύει (ή για μια αφίσα, αν έχει πραγματοποιηθεί η προηγούμενη δραστηριότητα).

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Λόγω της εστίασης στην τέχνη, η προσέγγιση του σεναρίου θα έπρεπε να είναι διαθεματική, θα έπρεπε δηλαδή να επιδιωχθεί η εμπλοκή των συναδέλφων που διδάσκουν Μουσική και Καλλιτεχνικά, ώστε να δοθεί στους μαθητές και στις μαθήτριες η ευκαιρία για ανάπτυξη της φαντασίας τους και για ελεύθερη δημιουργία: θα μπορούσαν να σχεδιάσουν και να δημιουργήσουν δικά τους έργα με θέμα κάποιο κοινωνικό πρόβλημα.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- NEO ΣΧΟΛΕΙΟ (Σχολείο 21ου αιώνα) – [Νέο Πρόγραμμα Σπουδών](#). 2011. *Πρόγραμμα Σπουδών για τη Διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας & της Λογοτεχνίας στο Γυμνάσιο*. Αθήνα. (τελευταία πρόσβαση 25/1/2014).
- Borys, M. & Laskowski, M. 2013. “Implementing game elements into didactic process: A case study”, στο *International Conference «Active Citizenship by Knowledge Management and Innovation»*, 19-21 Ιουνίου 2013, Ζανταρ, Κροατία, σ.819-824: <http://www.toknowpress.net/ISBN/978-961-6914-02-4/papers/ML13-326.pdf> (τελευταία προσπέλαση 22/1/2014).
- Gonzalez, Y.-M., Montes de la Barrera, J.-O., Hernández Riaño, H., López Pereira J.-M. 2011. “Didactic games, a methodological tool evaluated by competences in teaching of the systematic layout planning (SPL)”, στο Jorge Bernardino J. & Quadrado J.-C. (επιμ.), *1st World Engineering Education Flash Week*, 27-30/9/2011, Λισαβόνα. σ. 325-9. <http://www.sefi.be/wp-content/papers2011/T7/179.pdf> (τελευταία πρόσβαση 25/1/2014).

Κουτσογιάννης, Δ. 2012. Ο ρόμβος της γλωσσικής εκπαίδευσης. Στο *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα. Πρακτικά της 32^{ης} συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας Α.Π.Θ.* Θεσσαλονίκη: ΙΝΣ.

Lazzaro, N. 2004. “Why We Play Games: Four Keys to More Emotion Without Story”, στο *XEODesign: XEOdesing*: http://www.xeodesign.com/xeodesign_whyweplaygames.pdf (τελευταία πρόσβαση 22/1/2014).

Ματσαγγούρας, Η. 2008. *Ομαδοσυνεργατική διδασκαλία και μάθηση. Για το καθημερινό μάθημα και τα προγράμματα του ολοήμερου σχολείου, τα περιβαλλοντικά, τα πολιτιστικά και τα ευρωπαϊκής συνεργασίας*, Αθήνα: εκδόσεις Γρηγόρης.

Sclaunich, M. 2011. “Games as a tool for the promotion of learning. A survey in a primary school.” στο *Metodicki obzori*, τόμος 6/2, σ. 129-141.

Yien J.-M., Hung, C.-M., Hwang G.-J., Lin Y.-C. 2011. “A game-based learning approach to improving students’ learning achievements in a nutrition course”, *TOJET (The Turkish Online Journal of Educational Technology)*, *Απρίλιος 2011*, τόμος 10, τεύχος 2: <http://www.tojet.net/articles/v10i2/1021.pdf> (τελευταία πρόσβαση 23/1/2014).